

אבן: אין כל מקום לדאגה או לכעס, ההדר-
עה היתה רק תכסיס מדיני, שאיפשר ל-
ישראל להיחלץ מפינה מאוד לא-נוחה בזירה
הבינלאומית.
האומנם מדובר בתכסיס שטחי?

★ ★ ★
הגדולים לוחצים

ע מדתה המוצהרת של ישראל —
רק משאומתן ישיר לחתימת חוזה
שלום — היא יפה למראית-עין. היא יכולה
להחזיק מעמד במשך שנים — לולא הגיעו
גורמים אדירי-כוח בעולם למסקנה, שיש
להרגיע את הרוחות במרחב. מסקנה זו
באה לידי ביטוייה המושלם בהחלטת מועצת-
הבטחון, שהתקבלה פה אחד. מגמת ההרגעה
קיבלה תנופה מוגברת, ברגע שהחלו ה-
שיחות בין ארצות-הברית לצפון ויאט-
נאם. הנשיא ג'ונסון החליט, כי מה שטוב
לאינטרסים האמריקאיים כמזרח הרחוק, טוב
גם כמזרח התיכון.

אילו היה ג'ונסון מועמד לבחירות חדשות,
ייתכן שלא היה מפעיל לחץ על ישראל.
אולם במצבו הנוכחי, חשוב לו דבר אחר
בלבד: לסיים את כהונתו בהצלחה בולטת,
כמו שלום בחיאט-נאם ו/או שלום בין ישראל
אל לערבים. הוא גם מצא תומכים בתוך
ממשלת-ישראל — ואבא אבן בראשם.

כדי להדגיש את התלות של מדינה כמו
ישראל במדינות-הענק של דור הסילון, הרי
שבה ריקם הבקשה למטוסי פאנטום.

הרוסים, מצידם, הגיעו למסקנה מקבלה.
הם אינם רוצים בהתנגשות בינגושית במר-
זב, והם מעוניינים בפתיחתה המהירה של
תעלת-סואץ. על-כן הפעילו לחץ על עבד-
אל-נאצר. הצלחתם הראשונה: הם שיכנעו
את נשיא מצרים, שיעמיד במבחן את הצ-

ראשי-המשלה לוי אשכול: למה לריב עכשיו? נחכה, נחכה...

מעוזה החמורה של הצהרת-תקוע. זרע זה
נועד להתסיס במהירות את כל גחיל, ובעי-
קר את חרות. "החלטת מועצת-הבטחון
פירושה נסיגה", התרעם בן-אליעזר, "ומ
עולם לא הסכמנו לנסיגה!"
בגין הוועק ארצה, חזר יום לפני המועד
המתוכנן. המילים הנפיצות ביותר בצמרת-
גחיל, במשך שבוע זה, היו: "נסיגה מסק-
נות!" וייתכן כי אומנם היו שני שרי-הימין
פורשים בטריקת-דלת — לולא התערבו ה-
שיקולים המפלגתיים.

★ ★ ★
דיין נסוג

כ אשר התכונן לוי אשכול לערוך את
בירוריו המקיפים, וישיבת-המשלה ה-
שבועית אף נדחתה ביום אחד לצורך זה,
ניתן היה להניח, כי כנגד אבא אבן תתייצב
חזית של כל הניצים, עם דיין בראש. אף
דובר על כך, ששר-הבטחון יציע לממשלה
להסתייג במפורש מצעדו של שרי-החוק.
אך דיין קיבל את דיגלו, קיבל את ההס-
ברים שבעצם לא היתה שום סטייה מן ה-
מדיניות המוסכמת של המשלה.

מדוע נסוג?
בראש וראשונה, מפני שהאחירה הציבורית
בארץ שוב אינה צמאת-סיפוחים ומלחמות.
אין ספק, כי רוב האזרחים מעדיפים כיום
שלום על שטחים.
שני שיקולים אחרים, שהם בגדר השערות
סבירות:

- אילו אומנם התקבלה הצעת-ההסתיי-
גות, היה הדבר מאלץ את אבא אבן להתפ-
טר. מי יכול היה לרשת את מקומו כשר
חוק? מועמד כימעט בטוח: יגאל אלון, מת-
צרות הגדול של דיין לראשות-המשלה. למה
לערוך לו את השירות העצום הזה?
- אילו נדחתה הצעת-ההסתייגות, היתה
יוקרתו של דיין סובלת קשות.
סברות אלה, שהועלו בעיקר בחוגי גחיל,
הביאו למתיחות בינם לבין דיין, ולקילקול
האידיולוגיה אשר שררה בין שרי-הבטחון לבין
מנחם בגין.

★ ★ ★
מנה יש סם משכר

ל א היו אלה השיקולים המפלגתיים ה-
יחידים שהשפיעו על משכר השבוע. גם
להיסותו של אבא אבן להביא לפרישת גחיל
ולפתיחת מו"מ עם הערבים היא המשך טבעי
של דרכו המפלגתית עד כה. להיסות זו התי-
גברה עוד יותר, מתוך הכרה שאם יצליח
בכך — שוב לא יוכל איש מבין שרי-ישראל
להתחרות איתו על כס ראשות-המשלה.
המתחרים על הירושה יודעים זאת. על כן
רק טבעי שתגובתם על יוזמת שרי-החוק לא
היתה כולה אוהדת. אם יבואו שיחות, ויו-
שגו הישגים — החליטו — ייוקפו לזכות
הממשלה כולה, לא לזכות שרי-החוק לבדו.
על כן, נוסף לכל יתר השיקולים הענייניים,
אפשר היה לראות את משה דיין ויגאל אלון
ניצבים כנגד אבא אבן, בוויכוח הגדול ש-
התנהל השבוע בצמרת-מעי.

גם ללוי אשכול היו חשבונות פוליטיים
לא מבוטלים. הוא יכול היה להכריע, בתחי-
לת שבוע זה, את גורל המשלה לשבט או
לחסד. הוא יכול היה לאשר, כי אכן יש
(המשך בעמוד 14)

במשך תקופה זו, התנהגה ממשלת-ישראל
כאילו שום דבר אינו קורה, וכאילו המצב
קפוא ומשותק בדיוק כמו ממשלת-הליכוד-
הלאומי. אך המצב לא נשאר סטאטי: אחרי
ההסכמה ל"שיחות נוסח רוזנס", בא התייזר
על העיקרון של משאומתן ללא תנאים מוק-
דמים, כשבמקומו מתקבלת תוכנית מפורטת
— היא החלטת מועצת-הבטחון.

היתה לממשלת ישראל אפשרות אחת ו-
יחידה להיחלץ ממצב זה: עלידי הכנסת גור-
רם נוסף לתמונה — הגורם הפלסטיני. היא
יכלה להפוך את הקערה על פיה, ליוזם ב-
עצמה שיחות-שלום עם העם הקשור יותר
מכל העמים האחרים בבעיית ארץ-ישראל.
אולם לא נמצא בממשלה אפילו שר אחד
שהיה מוכן ללכת בכיוון זה. אולי מתוך
מחשבה, שממילא לא יצליח יארינג להפסיר
את הקפאון, ולא יצא דבר מן השיחות עם
מדינות-ערב, ולכן אין גם צורך להסכים
לחיתורים לטובת העם הפלסטיני.

על כן באה הודעתו של תקוע כהפתעה
לרוב-רובם של השרים.

★ ★ ★
"לא הסכמנו לנסיגה!"

ר אשון המופתעים היה משה דיין.
על-פי החלטת קודמת של המשלה, היה
שרי-החוק חייב להביא צעד מסוג זה לאי-
שורה המוקדם של המשלה. דיין למד על
הצהרת תקוע מקריאה בעיתונים. הוא לא
ידע, כי אבן הראה את תוכנה, מראש, ללוי
אשכול — וקיבל את אישורה.
בישיבה הבאה של המשלה, תקף דיין
את אבא אבן — בהעדרו — בחריפות בלתי-
רגילה. צידד בו שר אחדות-העבודה, משה
כרמל, הנחשב לאחד הניצים בממשלה.
גם השר מנחם בגין נעדר אותה עת מן
הארץ, בשליחות המגבית היהודית המאוחדת
בדרום-אמריקה. דיין לקח על עצמו להבהיר
לשר השני של גחיל, יוסף ספיר, את מש-

לפני כן, הישגים חשובים, אבל לא בשטח
זה. שכן היה זה יארינג שהשיג, עלידי תיזוך
אישי מוצלח, את הסכמת המצרים למיבצע
הגדול של חילופי-השבויים.

הוא עבד בסבלנות עילאית, תימרן את
שני הצדדים למצב שלא יכלו לרחות את
בקשתו מבלי להסתכן בהוקעה בינלאומית.
כאשר הביא את שני הצדדים להצהרה, כי
הם מקבלים את החלטת מועצת-הבטחון ב-
כללותה — ידע כי עשה את הצעד ה-
גדול הראשון קדימה.

הרותיה של ישראל, כי היא רוצה בשלום.
את השאר — עשה יארינג.

★ ★ ★
השרים הופתעו

ל קח לו שישה חודשים, עד שהשיג את
הישגו הממשי הראשון. כבר היו לו.

אבא אבן: הגיע הזמן להכריע! מנחם בגין: מי הסכים לסגת?